

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily
except
Sundays and
Holidays

LETÖ—YEAR X.

Entered as second-class matter January 22, 1917, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., SREDA 19. SEPTEMBRA (SEPTEMBER) 1917

STEV.—NUMBER 220.

STAVKA KOVINARJEV V SAN FRANCISCU.

Vladno ladjeigradništvo je prizadeto vsled stavke 24.000 delavcev.

MNOGE STAVKE.

San Francisco, Cal. — Vsled stavke 24 tisoč kovinskih delavcev je prizadeto ladjeigradništvo na pacificijski obali. Nad stovarji in delavci občuti stavko.

Včima delavec je zastavala štele v pondeljek, dasirano je stavka trajala v mnogih podjetjih že skozi šest tednov, ker podjetni niso hoteli priznati delavskih zahtev.

Pravijo, da izdajateljem lista ne bo treba naenkrat plačati vse vsote. Tako priporočajo senatorji konferenčnem odboru.

Priporočili so da v prvem letu povisijo poštnino od \$5,000,000 na \$5,500,000 mesto na \$19,000,000. Ako dosežejo ta sporazum, potem mogoče kongresni odnemajo, da črtajo 1 cent povisjanja v prvem poštnem razredu.

Razpravljalci so tudi o tem, da prva pasa združijo en pa s 600 milijonskim okrožjem, za katerega bo določen 1 cent poštnine za težo enega funta.

Ameriški delaveci se zadrže mirno, le nekaj šip je bilo razbitih na vozeh, ulične železnice, ki jih vedijo stavkokazi. Stavkokaze so potegnili z voz in jih malo povajali po tleh. Policijsko poročilo pravi, da je bilo seden oseb ranjenih in enajst aretiranih.

Pogajanje se vrše med zastopniki organiziranih kovinskih delavcev in zastopniki podjetnikov. M. T. McGuire, ki zastopa kotlarje, je vsele trme podjetnikov pessimističen z ozirom na sporazum in pravi, da je bilo na konferenci nemogoče dobiti podlago, da se razvije uspešna pogajanja. Poročaj je po njegovem mnenju neupremljiv.

STRAJKI DRUGOD.

V zadnjih 24 urah so prišle veči v strajkih v sledenih krajih:

Pana, Ill. — V rovu Springside je zastavalo tristo premogarjev, ker je družba odsloviла tehničarje.

Wilkesbarre, Pa. — V Ashleyu so 800 strojnikov ostavili delo v tovarnah Central Railroada, ker je bilo odpuščenih nekaj delavcev vsled unijske aktinosti.

Pittsburgh, Pa. — Pri Jones in Laughlin Co. je zaštrajkalo 300 plavzarjev. Šest plavzev je zaprtih in blizu tisoč mož je ob delo.

UNIJA ZVEZNIH USLUŽBEN-CEV.

Washington, D. C. — Petdeset delegatov, ki zastopajo zvezne uslužbence v Washingtonu in drugih mestih, so pričeli obdržavati konferenco, da organizirajo vse zvezne uslužbence in pridružijo organizacijo "Ameriški delavski federaciji."

To dokazuje ravno nasprotno kar pisejo listi velekapitalističnih interesov o stališču, ki ga zavzemajo vladna napram strokovno organiziranemu delavstvu.

Že večkrat so listi velekapitalističnih interesov namigavali odstrani, da vlada rada ne vidi, da se delavec v vojnem času organizira in zahtevajo priznanje organizacije. Sedanje organiziranje zveznih uslužbencov pove, da vladava zavzema nasprotno stališče in da ne nasprotuje organizaciji delavstva. Če vlada ne dela ovir svojim delavcem, ko se organizira, se toliko manj nasprotuje organizaciji drugih delavcev. Nasprotni organizaciji esu kapitalisti, ki pa radi svoje grehe odložijo na druge, da tako odvrnejo ljudske jezo od sebe.

LASTNINSKE PRAVICE VOJAKOV ZAVARUJEJO.

Washington, D. C. — Kongres predloži predloga, ki varuje ciljne v lastninske pravice vojakov. Za dobo vojne bo najbrž doleten maratorij, ki velja le za vojake in pomorske.

OBČINSKI SVET SESTAVLJEN IZ ŽEN.

Umatilla, Ore. — Mesto, ki ima sestavljen občinski svet iz žen, je izvolilo novo županjo, ker se je sprejet vojaško obvezni zakon. Ko je gospodar dejal, da naj mu izplača mezzo za dva meseca, ga je naznani oblastim kot mlačneza.

Carpenter je oženjen in ima eno dete.

POVIŠANA POŠTNINA ZA ČASOPISE.

Konferenčni odsek v kongresu sprejme določbo za povisano poštnino po zonah.

TEŽKO BREME ZA ČASOPIS JE.

Washington, D. C. — Na seji konferenčnega odbora je prišlo do najostrejše debate, ko je prišla na razpravo povisana poštnina za časopise, in najbrž sprejme konferenčni odbor lestvico po pasovih, ki jo je določila kongresna zbornica, dasiravno so senatorji upali, da dosežejo kompromis.

Pravijo, da izdajateljem lista ne bo treba naenkrat plačati vse vsote. Tako priporočajo senatorji konferenčnem odboru.

Priporočili so da v prvem letu povisijo poštnino od \$5,000,000 na \$5,500,000 mesto na \$19,000,000. Ako dosežejo ta sporazum, potem mogoče kongresni odnemajo, da črtajo 1 cent povisjanja v prvem poštnem razredu.

Razpravljalci so tudi o tem, da prva pasa združijo en pa s 600 milijonskim okrožjem, za katerega bo določen 1 cent poštnine za težo enega funta.

Ameriška zveza časnikarskih izdajateljev v New Yorku je sprejela protest proti obdavčenju časnikov za kazeno.

ORGANIZIRANO DELAVSTVO IN SVETOVNA VOJNA.

Chicago, Ill. — "Corriere della Sera," ki izhaja v Milani, je prisnel, da je eksekutiva reformativnih socialistov in parlamentarnih skupin prisnela, da se udeleže konference ententnih socialistov v Parizu, da se doseže sporazum glede nove stockholmske konference. List priporoča italijanskim delegatom, da razloge aspiracije Italije socialistom iz dežel, ki so njene zaveznice.

Kasnejše vesti iz Rima naznavajo, da so se člani parlamentarnih skupin in socialistične eksekutive po konferencah v Parizu in Londonu posvetovali o političnem položaju in so sklenili obdržati plenarno sejo takoj po londonski konferenci štirispoperazni. Za strokovno organizirane delavce je to priznanje nekaj vredno, ker poznajo zdaj načrt svojega nasprotnika in bo lahko nastopiti proti njemu.

Konferenčni odsek v Milanu, ki ga zavzemajo vladna napram strokovno organiziranemu delavstvu.

To pokazuje ravno nasprotno kar pisejo listi velekapitalističnih interesov o stališču, ki ga zavzemajo vladna napram strokovno organiziranemu delavstvu.

Filip Scheidemann, vodja socialistične večine in pokorni sluga kajzerja in pruskih junkerjev, je govoril zopet malo bolj energično v nemškem državnem zboru. V svojem opozicionalnem govoru je vzel na piko bojevanje s potapljalci in izjavil, da potapljače niso izvršile oblube, da končajo vojno še ev tem letu. Povdral je tudi, da mora volilna reforma priti še v jeseni, da se nemško ljudstvo bojuje tudi za odločilno zastopstvo v postavodajnem zboru.

Scheidemann je bil že večkrat v opoziciji, odkar je izbruhnila vojna, ali opozicija je vedno kratkotraje, kar če noč postal podpora nemškega kajzerja in pruskih junkerjev. Njegova opozicija tudi mnogo ne steje, ker se pruska avtokracija zaveda, s kom ima opraviti.

ČEDEN DELODAJALEC.

Pueblo, Colo. — J. R. Carpenter je arretiral, ker se ni registriral in šel k naboru. Carpenter je izpovedal, da sploh ni vedel, da je bil sprejet tak zakon. Delal je na farmi svojega gospodarja trideset milij jugovzhodno od Pueblo. Časnikov ni dobival, njegov gospodar mu ni povedal, da je sprejet vojaško obvezni zakon. Ko je gospodar dejal, da naj mu izplača mezzo za dva meseca, ga je naznani oblastim kot mlačneza.

Carpenter je oženjen in ima eno dete.

AVTOBANDITJE SO ODNEŠLI BOGAT PLEN.

Philadelphia, Pa. — Trije avto-banditje so oropali John J. Burns, superintendenta American Ice kompanije, za \$1,500. Po izvršenju izpovedi, da sploh ni vedel, da je bil sprejet tak zakon. Delal je na farmi svojega gospodarja trideset milij jugovzhodno od Pueblo. Časnikov ni dobival, njegov gospodar mu ni povedal, da je sprejet vojaško obvezni zakon. Ko je gospodar dejal, da naj mu izplača mezzo za dva meseca, ga je naznani oblastim kot mlačneza.

Carpenter je oženjen in ima eno dete.

OGROMNO BRÓDOVJE RAZRUŠEVALCEV.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Daniels naznana, da Združene države grade že enkrat tolko razreševalcev, kot jih je zdaj v službi.

Dr. Beattyso poklicali, da po-maga belopoltnim kaznencem, ki so imeli opeckline v ustih in grlu.

BANKA ŠESTIČ OROPANA.

Ardmon, Okla. — Šest maskiranih banditov je oropalo banko v Emericu, ki so odnesli le majhen plen. Banka je bila v šestih letih oropana šestkrat.

POVIŠANA POŠTNINA ZA PODJETNIKI SNUJEJO TI-ČASOPISE.

Radi bi videli, da se ustavi delavsko gibanje za boljše razmere med vojno.

DELAVCI NE BODO ŠLI V PAST.

Washington, D. C. — Okoli 150 članov narodnega konferenčnega odbora, ki trdijo, da zastopajo 16 podjetniških organizacij, pri katerih je nad 50.000 podjetnikov, je zborovalo v Washingtonu. Predlagali so narodnemu občinstvu svetu, da se napravi skupna pogodba med podjetniki in delavci, ki naj bi preprečila stavke in izprtje, da ostanejo delavnice neorganizirane, ki so neorganizirane, in organizirane, ki so organizirane. Delavne ure in mezdaj bi ostale kot pred vojno, spremembe naj bi se izvršile le tam, če je dokazana stvar, da so se pomnožili živiljenjski troški. Po želji podjetnikov morajo izostati vsi poiskusi za organiziranje delavcev, in sklicejo naj se takoj zastopniki mednarodnih unij in konferenčnem odboru.

Pravijo, da izdajateljem lista ne bo treba naenkrat plačati vse vsote. Tako priporočajo senatorji konferenčnem odboru.

ARGENTINIJA ZAVRACA RANSKI NAČRT.

Argentinijski predstavniki so odgovorili na ultimatum Nemčije.

Nemčija sicer "občaluje" Luxburgove surovosti, toda v Buenos Airesu hočejo več kot to.

ARGENTINIJA ZAVRACA RANSKI NAČRT.

Argentinijski predstavniki so odgovorili na ultimatum Nemčije.

Nemčija sicer "občaluje" Luxburgove surovosti, toda v Buenos Airesu hočejo več kot to.

LUXBURG RAZGLEŠEN ZA LAŽNIKA.

Buenos Aires, 18. sept. — Nemčija je v svoji noti na ultimatum Argentinijske odgovorila, da ni poblaščila svojega poslanika grofa Luxburga za dejanje, ki se zreali v znanih telegrafi. Dalje občaluje nemška vlada nedostojne izraze, katerih se je poslužil Luxburg in obljubuje, da se kaj takole ne bo več zgodilo.

Odgovor pa ni najmanj zadovoljil argentinsko vlado. Pueyrerdon, minister zunanjih zadev, je izjavil danes, da je na noti podpisani podtajnik nemškega ministra za zunanje zadeve, vsled česar ni direkten odgovor nemške vlade. Kakor zdaj stoji stvar, bo Argentinijski poslal še eno noto v Berlin, v kateri bo zahtevala formalen odgovor in če ga ne bo v gotovem času, sledi prelom diplomatičnih stikov.

Odslovjeni nemški poslanik Luxburg menda odpotuje iz Argentinijske 28. t. m. na španskem parniku "Balboa". Luxburg je pred nekaj dnevi razširil vest, da mu je sam argentinski minister zunanjih zadev svetoval, da Nemčija potopi argentinske ladje "brez sledu". Minister Pueyrerdon je označil to govorico za "največjo in najnesramnejšo laž", kar jih je še kdaj slišal.

Delavski nemiri v Argentinijski so povečali s stavko železničarjev. Železniški most v Rosariju je bil razstreljen in vlad je poslala četeto vojaštva na lice mesta.

EDISONOV AIZNAJDVA PROTI TORPEDOM.

Washington, 18. sept. — Tukaj poročajo, da je Edison iznašel gotove vrste mehanizem, ki odvrača torpede od ladje, proti kateri so izstreljeni. Iznajdbu je bila že poskušena na mnogih razreševalcih in pravijo, da se je dobro obnesla. Nekateri trgovski parniki so že zavarovali s to iznajdbo.

Edisonov aiznajdbu proti torpedom je bila razstreljena tudi v revolucionarnem frontu. Delavske stranke so bile doslej več ali manj nezadovoljne, kajti zahtevale so republiko takoj v začetku revolucije. Delavsko-vojenski svet, glavna sila revolucionarne demokracije, je imel republiko v prvi točki svojega programa.

Nekateri si belijo glave, kakšna posledica bo imel najnovejši politični dogodek na vojni polodaji. Ta skrb najbolj mori nazadnjaške elemente, ki predstavljajo bogate sloje in ki bi radi videli, da se vlada ne ozira na delavsko-vojenske in kmečke organizacije. V buržoaznih krogih se boje, da je Kerenski sprejel radikalne zahteve revolucionarnih ekskulativ, ki hočejo, da se ustava izdelata na socialistični podlagi.

Rusko delavstvo in armada sta že enkrat jasno izrekli, da hočeta splošen mir brez aneksij in tributa in na podlagi prav, da vsak narod odloča o svoji usodi. Tak mir smatra ruska demokracija za edino garancijo trdnega obstaja in napredka ne samo ruske republike temveč tudi vseh ostalih narodov na svetu. Vsled tega je rusko delavstvo z mužiki vred že začel, da se vojna nadaljuje, dokler ne bo izvojevan splošen mir z zmago demokracije; na manjšino ekstremistov, ki so se dali zapečati od raznih Leninov, so rusko delavstvo ne ozira. Zato je izključena vsaka bojazen pred separatnim mirom.

General Kaledines, hetman donskih kozakov, je včeraj brzjavil Kerenskiju, da je lojalna zavzetna vlada. Poročali so tudi, da so kozaci grozili z novo revolto, ako se hetmanu zgodi kaj žalega in da so že korakali proti Novočerkšku, kjer je glavni kozacki stan; Vse te vesti so pa ostale le vesti.

Komisija pod generalom Slobovskim, ki preiskuje zadovo Kornilovovo revijo, se še mudri na najmanj vplivala na položaj vojne. Protiofenziva na severni fronti se nadaljuje z vso eneržijo.

PLEMENSKI BOJ V POBOLEJ-SEVALNICI.

Pontiac, Ill. — Pri plemenkih izgredih v poboljševalnic za mladino mlađeničke, katerih se je udeležilo do 250 zamorskih in belopoltnih kaznencov, so bili štirje kaznenci težko ranjeni. Dva sta zas

Zadnje dni.

Peter Bernik.

Vojni bog Mars objemlje s svojimi rokami vedno bolj in bolj... Ko je izbruhnila vojna v Evropi, se je ves svet začudil, potem se tukaj v Ameriki, in niheno ni pričakoval, da bo vojna trajala nad eno leto dni. Toda, ko je poteklo eno leto strašnega kralja, je vsakdo pričakoval, da bo vojne konec vsaj v drugem letu. In tako je bilo vedno.

Toda nihče ni pričakoval, da se tudi tudi Združene države zapletajo v to vojno. Nihče š eni slušal pred enim letom, akoravno se je namigavalo vseposod, da bo tudi Amerika skočila v krvavi ples. Vsakdo je bil uverjen, da bo vrla v Washingtonu delovanja na vse kriplje, da ostanemo še nadzire nevtralni. Toda vsi smo se motili, motili so se tudi državniki v Beli hiši in motil se je tudi sam predsednik Wilson.

Nemčija s svojo kajzerjevo vlastjo je prepričala ves svet s svojimi igrami, delala vseposod intrige, izvelama svečane besede i spogode, norčevala se je takoreko iz vsega sveta. Radi tega je moralo biti konec vse potprežljivosti tudi najbolj mirnega človeka. Nemška vlada se ni brigala za nobeno mednarodno pravo, vse je niso bilo pravice mirnih, tujih državljanov in potapljaljajo potniške parnike brez vsakega usmiljenja, pogazila je vse slovenske pravice. Dobiti je hotela vse narode pod svoj vpliv in pod svoje nadzorstvo. Kakor je poročal tisti ameriški poslanik v Berlinu Gerard, se je Nemčija tudi pripravljala za vojno z Združenimi državami. Torej je bila načina država prisiljena stopiti v to gretovno vojno, primorana je bila od same nemške vlade, da se je pridružilo ententnim zaveznikom. Nemčija je bila na to že veliko pripravljena, kajti ona je že intrigala, da bi dobila na svojo stran Mehiko in — Japonsko. Japonsko je hotela iznev. ententni zaveznikom in načevali na Združene države. Mehiki je obljubila že del Združenih držav, da bi se pridružila centralnim zaveznikom. Iz vsega tega sledi, da se je Nemčija pripravljala na vojno z nasimi državami, predno je pričela napoved vojne Nemčiji iz Washingtona. Kdo je torej povzročil vojno, kdo bo odgovoren za vojne posledice, katere bo moral prenašati ameriški narod? Kaiser in njegova vlada!

Nahajamo se v vojni... Vojne posledice bo moral prenašati tudi miroljubni ameriški narod. Ameriški državljanji bodo morali prelivati kri na evropskem bojišču, borili se bodo, da se stope kajzerjev militarizem. Predsednik Wilson ni napisal na vojni prapor svih vojnih elijev, kakor so jih napisali drugi ententni zavezni, niti napisal v vojni proklamacije svih pogojev, pod katerimi se sklepa mir, kakor so jih zavezni.

Ne, on je napisal, da se bo bojila ameriška armada za svobodo

in prostost vseh narodov.

Izjavil je v svojem govoru, da se mir ne bo sklepal prej, dokler ne bodo zajamčene vse ustavne pravice vsega naroda, dokler ne bo

pred in dokler bo vladal v Nemčiji ta sistem kot je sedaj. To je najbolj jasno povedalo sedaj, ko je odgovoril na papeževno mirovno poslanko. Združene države ne maja nobenih aneksijs in radi tega gredo v vojno, da bi se s tem skrastile; ampak da pomagajo najmanjšim narodom, ki sedaj ječijo pod kruto nemško militaristično riko. In ravno tako se je izrekla nova ruska provizorična vlada. Tudi ona je zavrgla prejšnje vojne elje, katere je napravila prejšnja ruska caristična vlada.

In pod gesmom "For Liberty and Freedom for every Nation"

se izbrado sedaj velike ameriške armade v režijskih. Predsednik Wilson je piskal na podlagi splošne vojaške službe vse mladeniče v dobročini starosti od 21. do 31. leta pod orožje. Vedel je, ako se bodo združili nemški militaristični maščini, da je potreba precejšnje armade, kakoršne prej naše države niso imeli. Kajti tukaj ni bilo militarizma, kakoršen je bil v Nemčiji ali v Avstriji. Združene države se niso pripravljale na vojno. Radi tega je Amerika naredila zakon, da se mora prijaviti v vojno, sližbo vsak sposoben državnik.

Vsled tega bo prizadeti veliko nemških rojakov. Marsikateri bo moral obliče stric Samovo suknjo. Veliko rojakov je že odšlo prostovoljno k armadi in veliko bo sedaj pozvanih pod zvezdnato zastavo in še več jih bo pri prihodu njih pozivih. In odšli dom.

Kot vzhid je jeknilo, ki iz pregnantne trpeži duš kipi v nebo, kot tih obup, ki prek prostranstev v sreči zariva s z nočjo.

Slovo... slovo... in lice zasolenzo. Kdaj svodenje? — V odgovor prek neba sem videl senco okrvavljenega in žalost šla je prek sreca.

Poslavljamo se... Marsikateri zapušča svoje drage, — brate, sestre, starise, ljube... Žalostenje... Sreca mu krvavi, ko jim močno zadnjikrat podaja roke v pozdrav. Žalost mu stiska sreca, ko vidi jokajoče svoje drage, ker ne ve, ali jih bo še kdaj videl ali nikdar več. Marsikdo si že predstavlja v duhu, kako leži ranjen, ubit na zapuščenem bojišču... od nikogar pomoči in kot v zasmeh se čuje v oddaljenosti prasketa njen strojnih pušk, zamolkel grom topov... okoli njega se čuje samo stok ranjencev... V duhu vidi, kako nestrpo pričakuje skrbni oče, ljubeča mati, sestre in ljuba poročila od svojega dragega, ali je še zdrav, živ... Kdor vse to premisli, je lahko žalosten in lahko na sreca krvavi.

Toda ne! Mi, ki se poslavljamo sedaj od svojih dragih, ne smemo biti žalostni, ampak pogumno moramo iti v armado in še z večjim pogumno na bojišče. Imeti moramo pred očmi cilj, katerega nam je začrtal predsednik Wilson in z gesmom "For Liberty and Freedom for every Nation" moramo iti pogumno v boj. Pomislimo, s kakšnim navdušenjem so šli že narodi v starem veku v boj za svojo svobodo, prostost. Le posmislimo na stare Grke in Sparantance, s kakšnim navdušenjem so šli v boj zoper Perzijce, kako hrabro so se borili pri Termopilah proti velikanski premoči Kserksovi. Pomislimi moramo, kako hrabro so se borili stari Kartagine proti Rimljaniom. Posnemati moramo naše dede Stare Slave, kako hrabro so se borili proti svojim sovražnikom, ko so jim hoteli odvzeti svobodo. Ako beremo F. S. Finžgarjev roman "Pod svobodnim solncem", vidimo, koliko so žrtvovani naši dedi za svojo svobodo, katero so tudi izvojevali od oholega Bizanca. Koliko so žrtvovani prvi ameriški naseljeni, da so priborili svojo svobodo in ustanovili sedanje Združene države. Vsi so šli pogum v boj in niso se bali umreti za svobodo. Že star latinski pregovor pravi: "Dulce est pro libertatem mori". Sladko je umreti za svobodo!

Onim rojaku pa, ki ostanejo doma in ne bodo pozvani k armati, polagan na srce in jih pozivljajo: Delujte tukaj, da se vresnijo predsednikove besede, da se vresničijo naši cilji in želje, da postane slovenski narod svoboden. Ne vstrašite se žrtve in ne štedite sredstev, ampak posvetite vse svoje moči, da bo slovenski narod prost in svoboden. Otresite se pri tem delu vsega strankarstva in vseh osebnih nasprotstev. Pri tem delovanju morate biti združeni vse Slovensci brez razlike verske ali politične mislejnine in edino misel svoboda mora biti pri vsem tem delu. Mi se bomo borili na bojišču za svobodo in vi ste dolžni, da se borite tukaj.

Nikar ne bodite mlačni in delomržni, ampak vstrajni in marljivi. Posvetite se temu delu in žrtvujte se vsi, da se vresniči cilj, katerega so zavzeli rojaki v Chicago: Jugoslovanska federativna republika. In ako se to vresniči, potem bomo lahko mi Slovenci rekli: Prosti in svobodni smo. Drugače pa nikdar. V nobeni drugični državi ne bo slovenski narod na boljšem, na najšibko kakovšnakuoli že. Radi tega vsi Slovensci na delo za svobodno jugoslovansko federativno republiko, pridružite se vsi Slovenskemu republičanskemu združenju, podpirajte vse sredstev to republikansko gibanje. Nikar ne poslušajte nekaterih avstrijakantov, kateri so še vse "črno-rumeni", nikar je poslušajte srbskih kraljev. Imitate pred očmi samo svobodno jugoslovansko federativno republiko.

Končno se poslavljaj od vseh mojih znanec in prijateljev ter jim kličem: Živelj in boddite mi pozdravljeni. Posebno se članom Slovenske narodne podporne jednote: Delujte za rast in proevit naše organizacije! Otresite se one proklete sebičnosti in neslogi. Imitate pred očmi le dobrobit organizacije in ne predhajevanje gl. uradnikom vse mogoče stvari, njim, ki delujejo vedno le v korist organizacije.

Poslavljaj se.... Kdaj svedenje?

V odgovor prek neba sem videl senco okrvavljenega in žalost šla je v dno sreca.

Vsem, kateri greste sedaj k armadi in potem... polagam na srce:

Pogumno naprej, da pomagamo tudi mi Slovenci steti oholi nemški miliarizem in kajizerjem,

katerega smo ravno mi Slovene

mo načelno prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

rodi, da je edino nemški kajzer

ozi, kateri hoče vladati in pod-

jarmiti ves svet. Streti se mora-

mo načelno nemško prevzmetnost in domišljijo, da se morajo nemškemu

narodu in vladu vklanjati vse na-

</

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oblepaju n pr. (Augusta 31-17) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Zivela ruska republika!

Začasna vlada ruske revolucionarne demokracije je zadnjo nedeljo proklamirala rusko republiko. Revolucija je s tem dosegla svoj prvi cilj. Caristična, avtokratična Rusija je pokopana in ne vstane nikdar več.

Pol leta je preteklo, odkar je rusko ljudstvo vrglo carja in njegov despotizem ob tla. V tem času so se vrstile v Rusiji velike in burne izpreamembe. Mlada demokracija je bila izpodstavljenata neštetim sovražnikom, ki so napadali od zunaj in intrigirali doma. Ali ruska demokracija je kljub mnogim svojim otroškim boleznim postala sila, ki se ne da upogniti. Carizem je hotel dvigniti svojo razbito glavo in buržoazija je poskusila z vojaško revolto, da uniči sadove revolucije in postavi nazaj na tron mrhovino starega režima; bilo je zastonj. Prokleti kajzerizem je oropal revolucionarno armado njene prve zmage na bojišču in dosegel s svojimi hlapčoni srce revolucije — Petrograd. Toda vražje nakane kajzerja se niso obnesle.

Mlada Rusija je očuvala svojo revolucijo in vzlič neštetim oviram in prebridkim izkušnjam je zmagovito nadvladala vsako krizo, ki je grozila njenemu obstanku. Ruska revolucija je ostala trdnja in nepremagana zato, ker je prišla iz naroda; organiziran narod — delavci in kmetje doma in v armadi — je revolucionarna sila, ki se bori in stoji nepremagana; narod je sam svoj diktator. Tisti, ki so zvesti ciljem revolucije od začetka, kot je Kerenškij, imajo zaupanje, ker jim zaupa revolucionarni narod.

Zato je Rusija danes republika. Ruski proletarski narod ni hotel čakati ustavodajne skupščine, ker je vseeno, kdaj vresniči svojo željo. Skupščini, ki bi bila brez vsekoga dvoma proglašila republiko, je prihranljeno to delo in bavila se bo le s tem, da ustvari ruski republiki dobro in zdravo podlogo. Pravijo, da bo ruska ustava zelo radikalna, mogoče v dobri meri socialistična. Uverjeni smo, da bo tako, ako so razmere v Rusiji zrele za to. Radikalizem še ni socializem; idejalen svet še ni prava svoboda. Kljub temu pa lahko rečemo, da bo velika slovenska republika najnaprednejša med vsemi demokracijami na svetu in zato bodo pogoji za gospodarski, socialni preobrat tamkaj prej dozoreli, kot pa drugod, kjer je še potrebna revolucija za odpravo avtokracije in imperjalizma.

Rusija je v svojem polletnem revolucionarnem gibaju naredila velik, ephalni korak napredka. Ta napredok pa ni samo njen, temveč tudi naš. Vsi zatirani narodi, ki streme za njo po poti revolucije, se morajo veseliti in pozdraviti proklamacijo ruske republike. Avtokratična Nemčija in Avstrija ne moreta dolgo mejiti z demokratično ljudovlado na vzhodu in severu. Revolucionarni duh ne ostane na meji Rusije, temveč pojde dalje in dalje....

Monarhi in despotje vsake vrste ne bodo več imeli v Rusiji svoje zaščitnice, toda imeli jo pa bodo brezpravní narodi v Avstriji in na Balkanu, ki žele sami odločati o svoji usodi po vzgledu velikega ruskega naroda.

Pred več kot sto leti je pokazala pot Amerika in zato je bila Francija; danes kaže pot Rusija. Bodočnost Evrope in vsega sveta je v demokratičnih republikah, iz katerih naredi razvoj svetovno organizacijo vseh narodov. Jugoslovani bodo tudi del te organizacije v svoji federalni republiki.

Misel, ki je porodila Slovensko republičansko združenje v Ameriki, se ni rodila zastonj. Nazadnjaki, ki misijo rakovo pot, pravijo, da smo sanjači. Pred desetimi — kaj, pred tremi leti so rekli tudi ruskim revolucionarjem, ki so garali v Sibiriji, da so sanjači. Bellu, ki je iznašel telefon, so se smejali in mu rekli, da je njegova iznajdba igrača za otroke. Iznajditelju eroplana so tudi rekli, da je sanjač in bědak. Ali se šmejejo danes? — — —

Svet gre naprej in ne nazaj. Kar je danes sanjaštvo, je jutri vresnična, praktična stvar. Ruska republika je bila včeraj idealna beseda, danes je fakt. Nemčija in Avstrija sta danes še avtokratični kajzerjevi državi; tam

je danes še noč, ali za vsako nočjo pride dan. Jugoslovani so danes še razcepjeni in priklenjeni na štiri dinastije; — tudi med njimi je še noč. Toda že se dani in zdani so bo. Jugoslovani bodo imeli svojo demokratično republiko in takrat bodo združeni in na poti k pravi svobodi.

Kdor živi v duhu časa, gre z nami po začrtani poti ruske revolucije; kdor pa živi s preteklostjo in je slep za vse, kar se danes godi, naj potuje rakovo pot nazaj v čase, katerih ne bo nikdar več — nazaj v pozabnost in trohobo.

Zivela ruska republika!

Kaj je patrijotično?

"Journal of Commerce" piše, da vlada dobi kok (prečen premog) po tri dolarje tono, medtem ko velja cena za druge odjemalce trinajst do petnajst dolarjev. In "Journal" dodaje, da so družbe, ki prodajajo kok vladijo tako nizki ceni, zelo patrijotične.

Patrijotično je torej, če kapitalisti dajo vladu svoj produkt po nizki ceni in razliko potem priračunajo cenam, ki veljajo za navadno ljudstvo! Odirati ljudstvo ni ne-patrijotično.

Casopis je že večkrat poročalo, da je kruh v Londonu mnogo cenejši kot v Ameriki. Anglija je že tri leta v vojni in uvaža pšenico iz Amerike. Kako je torej mogoče, da je kruh cenejši na Angleškem, kjer ga pečejo iz importirane pšenice, kot pa v Ameriki, kjer imamo pšenico doma? Ali morda niso v Angliji dovolj patrijotični?

V slovo.

Janko N. Rogelj.

Še danes se živo spominjam v sreči segojočih trenotkov, ko sem stiskal desnico svojih priateljev, znancev, sestre in brata. S solznični včem sem objemal očeta in ljubljeno mamico. Še se spominjam, že... Pred štirimi leti je bilo... v mesecu septembru, ko zarume pri nas prvi listi.

"Pozdravljen oče... ne pozabi me mamica..." so bile zadnje besede.

"Bodi zdrav... in dobro srečo!" je jokaje pristavila mati.

Vlak se je premaknil, ko teka parnega stroja so zahreščala, kot da se lonjijo človeške kosti. Če en pogled na zaostale svojice... dolg, bolestni vzdih je že postal v grlu,

še danes čutim v bližini slabotnega sreca. — Vlak je vozil mimo prijaznih kmečkih hišic, mimo strim struge deroče Savę, mimo tihih slovenskih grobov... Torej mimo grobov! Kje pa bo moj grob? V tujini, kjer živijo ljudje brez sreca. Grozna misel!

Morebiti bi bil že premisljeval o moji bodoči usodi, da me ne pešljat vlak mimo idiličnega Bleda, preko bohinjske doline proti Črni prsti. Čez nekaj ur smo že bili v naši slovenski Gorici, odkoder smo krenili v Trst. — Čez tri dni vožnji po morju smo bili v Messini na Siciliji. Obiskali smo Neapelj s svetovno znanim ogrevnikom Vezuvom. Pozneje sem videl ognjenik na otoku Stromboli, Gibraltarski preliv, Atlantsko morje, (v Canadi) sv. Lovrenca reko in pristanišče Quebec, Ont. Čez pet dni sem se vstavil v Vancouver, B. C.

Tukaj sem se prvič zavedel, kako daleč sem od svojih domačih. Po več mesečem potovanju, utrujen in razočaran vsled vskojakih izpreamemb utegnil nisem niti misliti nato. Po preteku enega tedna se me je prijelo domotožje tako silo, če bi bil takrat sam svoj gospodar s potrebnim sveto denarja, bila bi moja prva pot proti domu.

Zakaj? Ne vprašajte! Kdor to čuti s sreco, mi bo z globokim vzdihom prikimal, ne da bi zinil besedilo. Ljubo doma, kdor ga ima. To mi je vrinilo v moje razmišljajne domotožnosti, ki je postajala večja in večja... Prihalj je tisti čas, ko sem prvič prijet v roko — krampi in lopati. Solza mi je silila iz očesa, postajal sem otožen in zamišljen, ni se mi zljubilo ničesar, tudi nadalje živeti se mi je združlo skoro nepotreben.

Takrat me je neznanata moč postavila ponovno v one pretresajoče trenotke slovesa, ko se v vsakem očesu zablisci solza: kesanja in žalosti. Oko je plaval v solzah, roke so segale naprej, ustnice so stikovala za poljubi..., kakor da vnovič jemljam slovo od svojih sošocev, sorodnikov in znancev.

"Pozdravljeni mama...!" sem šepetal, na pol otroško, "oče, naj prideš nazaj, to ni dežela, kakor so nekateri opisovali..."

Misel se je pridružila misli, kot bi nakladal neobtesana in grčava debbla na visoko grobijo. To

da sleherna misel se ne zlagajo drugo, kot se ne skladajo grčava debbla. Treba je obtesati ta debbla, — zložiti te nedovršene misli v vezano besedo v obliki pisma, slednje pa poslati očetu, — morebiti pa materi! Ne! Preobčutljivo srce ima moja mati. Morebiti bi podlegla, če bi vedela o čem premisljuje njen sin v tujini. — Misli so postajale jasnejše, lepa jesenska jutranja zarja se je pojavila na obzorju mojega premisljevanja, katera pa je že z vzhajajočim soncem zatemnela v mrzel jesenski dan. Misel, če se še kedaj vidimo, mi je zagrenila vse upanje na boljšo bodočnost, ker gotovo smo si takrat segali v roke zadnjikrat...

S to slutnjo sem živel naprej in naprej dneve in meseca. Čas celo rane; tudi jaz sem pozabljal, če razen počabil pretečeno bolest med sočutnimi priatelji in znanci. Vsač imeli smo eno bol, vsakdanje trpljenje in težave, mračne dni našega delavskega položaja, v upanju, da se vidimo čez leta v naši Sloveniji, srečni in zadovoljni.

Komaj sem si ljubezo izbral, že Wilson mi je drugo dal...

Kolo svetovnih razmer se vrtil, kar je danes novo, je jutri že stare, po pozabil pretečeno bolest med bojnega prijatelja in znanci. Vsač imeli smo eno bol, vsakdanje trpljenje in težave, mračne dni našega delavskega položaja, v upanju, da se vidimo čez leta v naši Sloveniji, srečni in zadovoljni.

Pred štirimi leti...

Tudi takrat so bili časi mojih izpreamemb in razočaranj, ko sem dajal roko v slovo, da se odprejem za boljšim kruhom, ker na Slovenskem je bil tujec — prvi, a ti, z raznovrstnimi talenti oddarjen domačin, Slovenec, tujec — blapec.

Kaj pa danes, po preteku štirih let trpljenja in dolgočasnega življenja? Sem li srečen, zadovoljen in obdan od darov sem sa v bogastvu, o katerem sem sanjal po noči, namesto da bi sladko v spalni.

Dne 19. sept. odhajam v službo Strica Sama. Z menoj gre vrsta drugih Slovencev.

Prijatelji "Prosverte"! Mi odhajamo v vojaška vežbališča, od tam pa na bojno polje. Poslavljamo se od vas s smehom na ustnicah, a v sreču ni več prostora za veselje, ampak slutnja, da se več ne vidimo, je napolnila sreco.

Dne 18. sept. bo devet let, ko sta padla Lunder in Adamič, torej po preteku devetih let gremo zadoščiti njuno smrt. Vsaj to sta naša narodna mučenika. — Če si bomo priborili prosti Slovenijo in svobodo delavskemu razredu, pa naj pademo, — če pa bomo mi le žrtve požrešnega kapitalizma, Vam bo žal, toda v boju — zmaga bo naša, če ne sedaj, gotovo pa kmalu.

V temih nočeh, ko vsi razburjenosti duha, vstajajo v življenju, se posredni bližnji poleg njih sem...

že hočem objeti mojo edino sestro... oteti ji bratski poljub v slovo...

Ropot vrat in šklepetanje oken je pretrgal moj ljubečo fantazijo.

Zaspal sem... Ne! Vsaj že nisem spal dobro dolgo časa. Moje

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDROUŽENJE

SEDEŽ V CHICAGI, ILL.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostič, Filip Godina, Martin V. Konda, Ethin Krič Frank Kerže, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

Anton Zlogar, Matt Pogorele, Anton Motz, Frank Mrav Ivan Kušar, Frank Šavs, Frank Udovich, Joseph Steblaj. (Opomba: Zastopniki organizacij in listov, ki se doslej še priglasili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno javijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — P. O. Box No. 1, Cicero, Ill.)

ZA SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDROUŽENJE

so prispevali do zdaj: Slovenska sekcija M. W. of A. v Chicagi \$4; Janko Rogetj, Cleveland, O., \$1; Nabranje na pikniku Slov. del. Sokola iz Chicago, ki se je vrnil 16. septembra v Lyons Ill., \$7.51. Rojaki širok Amerike, posnejte jih! Na društvenih sejih, piknikih, veselicah ali na privatnih zabavah, kjer se zbere več Slovencev, naj ta ali oni rojaki, ki se strinjajo s cilji in nameni S. R. Z., razloži navzočim, zakaj ga prepričan sem, da bo mogel brati manjšo ali večjo vsoto, borniki S. R. Z. delajo brezčeno; nemogoče pa je, da bi vse stroške pokrili iz lastnih pov. Gre za korist in boljšo dočnost vsega slovenskega naroda in je vsled tega ne le prav ampak tudi potrebno, da prisvesi narod.

Anton J. Terbovec
t. č. tajnik S. R. Z.

Drobiz.

Rusko carstvo toraj ne bo carstvo. Kaj pa bo? Republika

Ampak Jugoslavija naj bo kraljestvo, če že ne cesarstvo, cer smo vsi Slovenci republični in mišljeno in smo za rusko, češko in tudi kitajsko publiko — toda "mi" bomo še radi imeli kralja. Kaj S. R. Z. da tako!

Vlade Avstrije in Nemčije tudi nmenja, da je za vladimo Pol

VESTI Z BOJIŠČA.

Nemška nota papežu bo objavljena v nedeljo.

Rotterdam, 18. sept. — Vojni ujeti javlja danes, da Rusi nadaljujejo ofenzivo proti Rigi. Včeraj so okupirali pozicije južnozadno od Hapsala.

Petrograd, 18. sept. — Rumuni so včeraj okupirali sekcijo avstro-Nemških utrjenih pozicij v okolici Varnice.

Rim, 18. sept. — Danes so Avstriji zopet ponovili napade na južnozadnem robu Banjice, to bili so takoj odbiti. Na Krasu je bila topniška bitka.

Amsterdam, 18. sept. — "Couer de la Meuse" v Maastrichtu poroča, da so angleški letalci napadli z bombami belgijsko mesto Koulens. Bomba so ubile in ranili 900 nemških vojakov.

Avstriji nadaljujejo protinapade.

Rim, 18. sept. — Gen. Cadorna javlja s soškega bojišča: Avstro-ogrski čete so izvršile štiri silovite protinapade na Banjice z namenom, da reokupirajo izgubljene pozicije. Vsi protinapadi so bili odbiti. V dolini Giudicaria na Tirolskem je bilo razpršenih več sovražnih oddelkov. Boji so se povorili na koroški fronti v dolini Felle. Včeraj je bilo ujetih 73 mož.

Istočno od Gabrijelske gore in naokrog gore Sv. Daniela se nadaljujejo ostri boji. S kraskimi planami pa nič posebnega. Iz gotskih virov poročajo, da nameravajo Italijani prijeti z ofenzivo v Albaniji.

Z zapadne fronte.

London, 18. sept. — Z zapadne fronte poročajo danes o napadajočih topniških bojih, veliki aktivnosti v zraku in nehrnjih manjših infanterijskih spopadih. Angleški in škotski polki so prejšnje noč izvršili nebroj upadov v nemške linije v okolici Arrasa. Mnogi Nemci je bilo ubitih v njihovih votlinah in več ujetih.

Dalje preočajo, da je bilo 2000 Nemcev tehenih v bitki z angleškimi letalci pri napadu na erođeno za nemško fronto. Erođani so leteli komaj sto čevljev nad zemljo in oddali tisoče strelov iz strojnih pušč na Nemce, ki so streljati s tal na letalce. Med bojem so Angleži vrgli 143 bomb na erođeno. Bil je tudi spopad z nemškimi avijatiki, ki so izgubili šest erođanov in štiri drugi so morali na tla poškodovani; napadale so izgubili osm letal. Angleški letaleci so metali bombe tudi na nemške bojne ladje v belgijskem pristanišču Zeebrugge.

Pariz, 18. sept. — Včerajšnji napadi v Šampaniji si bili odbiti. Nemci so napadli francoske pozicije po siloviti topniški prepričaji v gozd Apremont, ali dosegli niso nicesar.

Berlin čez London, 18. sept. — Vojni stan poroča o ponovnem topniškem boju v Belgiji. Angleški upadi severnoiztočno od Arras so bili zavrnjeni. Artillerijsko bojevanje se je zelo poostroilo tudi na francoski fronti; mnogi infanterijski napadi so bili odbiti. Zavezniški letaleci so včeraj dvakrat bombardirali Colmar in pri tem napadu so izgubili dva erođana. V ostalih zračnih bojih je pa padlo 16 zavezniških letalec.

Na Balkanu je položaj nespremenjen.

Berlin čez London, 18. sept. — Vojni stan javlja, da je položaj na makedonskem in ruskom bojišču nespremenjen.

Topniški boji v Palestini.

London, 18. sept. — Turško uradno poročilo, ki je prišlo včeraj semkaj, pravi, da so Turki pripeljali resolucijo, v kateri žigajo vladu in izjavljajo, da poniranje in sramota Švedske pada edino na reakcionarno vladu, ki se pusti zlorabljati od Nemčije.

Razne iz inozemstva.

Kostarika prekine stike z Nemčijo.

San Jose, Kostarika, 18. sept. — Akcija predsednika Tinoča se kontra za prelom diplomatskih vezi med Nemčijo in Kostariko. Vlada je ukazala prijeti in zapred večje število Nemcev, ki so podpirali protirevolucionijo bivšega predsednika Gonzalesa. Kostarika se je postavila na stran Združenih držav in prepustila svježe ameriškemu brodovju.

Sirom Amerike.

V NEMČIJI PREGANJAJO SOCIALISTE IN ORGANIRANE DELAVE.

Kodanj, Dansko. — Potniki, ki prihajajo iz Nemčije, pripovedujejo, da se ječe v sedno bolj polnijo z delavskimi in socialističnimi voditelji, ki so organizirali štrajke, zahtevali več političnih pravice in mir. To početje vladnih organov

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

VELIKA STAVKA LESNIH DELAVEV NA OBZORJU.

Washington, D. C. — Odborniki Ameriške delavske federacije so dobili obvestila iz Seattle, Wash., in drugih zapadnih mest, da izbruhne velika stavka lesnih delavev, ki ustavi dohavo lesa za gradnjo lesnih ladij, če podjetniki ne priznajo osemurnega delavnika.

V splošnem cenijo, da je prizadetih od 50,000 do 100,000 lesnih delavev. Governor Lister je pred nekaj tedni v proklamaciji priporedil lesnim podjetnikom, naj uvedejo osemurni delavnik, da nastane mir v lesni industriji.

Na proklamacijo governorja in zahteve delavev so severozapadni lesni podjetniki odgovorili s peticijo na kongres, v kateri priporočajo, naj kongres uvede zakonito delavnik za lesno industrijo, da bodo obvarovani konkurenčni njihovi tovarisev na jugu. Kongres najbrž ne storil nič v tem oziru. Podjetniki na zapadu so dobro organizirani in peticija na kongres je bila le šahova poteza, da lahko v javnosti nastopijo kot dobrivani, ki imajo sreča za delavca. Položaj je torej resen. Če pride do stavke, bodo ladjeogradniški podjetniki zahtevali mobilizacijo delavev, ki delajo v vojni industriji. Odborniki Ameriške delavske federacije, pravijo, da so posamezniki v kabinetu predsednika naklonjeni mobilizaciji delavev v vojni industriji.

CENA ZA ŽIVINO JE ŠE VEDNO VISOKA.

Chicago, Ill. — Prašiči so bili včeraj po \$18.65 sto funtov žive teže, pitani junčki po \$17.80, teata po \$16.50.

Žitne cene v Minneapolisu: za hujšči körzute — štev. 3. rumenja \$2.15 a 2.17; štev. mešana \$2.13 a 2.15. Oves — štev. 3. bel 58 in en četrt a 59 in tri četrti; štev. 4. 56 in tri četrti a 59 in en četrt: stalem 58 in tri četrti a 60 in en četrt c. Ječmen — \$1.18 a 1.42. Rž — \$1.82 a 1.83. Lari — štev. 1. severozapaden, \$3.33 a 3. 38.

Cene v Chicagu. Pižolica bušelj \$9.00 a 9.50; lima pižolj sto funtov \$14.00 a 15.00.

Vosek od 28 do 30 centov funt, med, svetle barve 19 centov, temne barve 17 centov, mešan 18 centov.

Škotski grah \$7.50 do \$8.00 bušelj; zelen \$5.00 do \$15.00.

POČASI PRIHAJAJO.

Danbury, Conn. — Zopet sta dva klobučarska tovarnarja podpisala pogodbo z organiziranimi klobučarskimi delavev. Ostale so štiri družbe, ki se bojnjejo proti delavskim organizacijam. Podjetniki jih podjetniške zveze, ki so neorganizirano delavne in ki so pred kratkim zborovali v New Havenu. Na zborovanju so slovensko obljubile, da so z vso dušo za neorganizirano delavne. Kotliko časa bo obljuba držala, počake bodočnost.

KONGRES POVABLJEN NA OBISK ANGLEŠKE FRONTE.

Washington, D. C. — Angleški parlament je doposal vabilo podpredsedniku Marshallu in Clarku, predsedniku kongresne zbornice, v katerem vabi ameriške kongresnice, da obiščejo Britanijo in britanski fronto. Povabilo ne omogoča števila, delegatov in prav, da bodo delegatje gostje britanskega ljudstva.

POPLAVA V KAROLINI.

Goldsboro, N. Ce. — V vzhodnem delu Severne Karoline, je povodenje napravila veliko škodo. V več okrajih je voda prestopila struge, poplavila bombažna polja in izpodplula železniške mostove. Na mnogih mestih je bil ustavljen železniški promet.

Poročila iz bližnjih mest naznajo, da je škoda velika, človeških življenj ni bilo izgubljenih.

To početje vladnih organov

izvaja med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in stresti moč junkerjev, ker je pruska militaristična mašina skrajno dovršena.

izziva med delavei ogroženje proti junkerjem in militaristom.

Popotniki pravijo, da nemško ljudstvo težko ostane še eno zimo mirno in prenaša trpljenje. Nastali bodo izgredi. Ali vsi potniki dvomijo, da se nemškemu ljudstvu posreči vreči hoheneolizem in

ROJAKI NA ELY IN OKOLICI!

Vedno tožite o draginji, zakaj se pa ne obrnete name, jaz sem zastopnik za Andrew Grande iz Virginia, Minn., kadar boste gradili nove hiše ali iste popravljali, obrnite se vedno do mene s tem si boste prihranili čas in denar. Pri nas dobite vse potrebno za gradbo poslopij. Les po najnižji ceni. Prepričajte se. Frank Erčul, zastopnik Andrew Grande Building Supplies and Materials, za Ely, Minn.

Pri prehodih

vrdrnute vrst in prsa, kakor tudi stopala s

Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLER

Ucenjuje takoj olajšivo in prijetno. Jedino prav s lastveno znako sidra. 55c. in 65c. v lekarnah in naravnost od F. AD. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Izšla je knjiga monizem.

Zbirka svobodomiselnih naukov v dveh razpravah. To velezanimo znanstveno razpravo tičočo se svobodnega naziranja in misli bi moral čitati vsak rojak, vsaka rojakinja. Vsak slovenski svobodomiseln socialist bi moral imeti to knjigo v hiši, morala bi biti vsaki slovenski čitalnici, socijalističnem klubu in drugih kulturnih društvih.

Cena 35c poštne prosto.

Naročite še danes pri:

ERAZEM GORSHE,

4964 Pearl St., Denver, Colo.

Rojaki pozor!

Pri meni dobite raznovrstne smodke, duhan in drugi tobak. — Slaščice in raznovrstni drugi sladkor. — Cenjenim rojakom se priporočam za posej in naročila.

LOUIS SARDAČ,

Tel. Canal 1382

2228 Blue Island Av., Chicago, Ill.

Piše Gregor Korobač pl. Gajžla.

ko čudijo, da je v Chicagi in okoli toliko pletenih pečlarjev.

Az teh misli me vzdrami neka pisana meglica, ki je brzela po zraku. Nastavim mrežo in v par minutah vjel sem brezščeno brzjavko, poslano od clevelandskoga Rogiča, ki je potoval po vsemirju bogzna koliko časa, ker so ji od starosti že kocine rastle po hrabtu. Iskala je Gajžlo Korobača, ki se je baje zgubil med clevelandsko Ribnico in Žužemberkom, za časa koncerta ali po koncertu.

"Gee whiz", som zarentačil, "samo en teden me niso videli na luftšifu, pa je že tako povpraševanje in javkanje! Kaj bi bilo, da se ne oglasim mesec!" Sicer pa Rogiča že zaradi njegovega rogatega imena ne zaupam dosti in na misel mi je prišlo, da se fant morada samo norčeje. Zato sem mu brzjavil, naj mi takoj odgovori brez vseh okoličin, jasno in določno, če me ima za bedaka. Zato brzjavko sem poslal drugo, napisljeno na angeljsko bitje, katero sem srečal v obljubljeni deželi Ohio ob času mojega obiska. Glasila se je nekako takole: "Srček, angelj, dušica, povej če me ljubiš, reci samo eno besedo in srečen bom!" Čez dobro uro dobil sem odgovor pa samo eden sestojec z ene same besede: "Yes". Zdaj pa študiram in si glavo belim že ves teden, da bi je bil to odgovor od Rogiča ali od mojega angelja!

Gajžla v skrbbeh.

CAS.

Edina Slovenska revija izhaja mesečno na 36 straneh in velja za vse leto \$2.

Cas, 2711 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

VELIKI SLOVENSKO - ANGLEŠKI TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov. angl. slovnice, slov.-angl. razgovore in vsakdanjo potrebe, navodilo za angleško pisavo, spisovanje angleških pisem in kako se postane ameriški državljan. Vrh tega ima knjiga dozajm največi slov.-angl. in angleš. slovar.

To je najboljša in načetnej popolna knjiga za pridružje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljenca ki bi to knjige ne imel.

Knjiga trdo in okusno v platnu venama (430 strani), velja \$2.00 in je dobiti pri

V. J. Kubelka,

638 W. 145th St., New York, N. Y. Pošlite po cenik slovenskih knjig.

POZOR!

Ponaredbo so nevarne v vseh strokah, še posebno pri zdravilih. Ne riskirajte vašega zdravja s ponaredbami. Naš slovit krvni faz je povzročil, da ga skušajo ponarejati. Ne jemljite drugega Edino pravi je Von Schlickov Bolgarski Krvni Caj. Znamka na vsekem zavitku je H.H. Von Schlick. Narejen in jamčen samo od Marvel Products Co., 8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Pet mesecov zadostuje zavoj, ki ga posljemo za \$1.00 vrgotovini, znamkah, ali Money orderu. Ako hočete poslužiti zavarovati pošljite 10c ved.

M. WEINZIEHL
Zlatnina in spončna trgovina.
Zastopnik za Ford in Metz Automobile.

ELY, MINN.

FRANK FUZER

Pri meni se dobri stanovanja in hrana ob vsaki priliki. Posebno pozornost obračam do potnikov. Dobra in točna postrežba.

228 Reed St.—Tel. Han. 3843 y.

MILWAUKEE, WISC.

Virginia, Minn. Ely, Minn.

Se priporočamo v obisk

SAVOLAINEN CO.

Zlatarji in druge sreberne.

29 East Superior Street.

DULUTH, MINN.

Nasledniki

Erd's Jewelry Store.

James F. Stepić,
predsednik.

Christian R. Wallack,
I. podpreds.

Emanuel Beranek,
II. podpreds.

Adolph J. Krasa,
blagajnik.

Ravnateljski
Michael Zimmer,
Emmanuel Beranek,
Dr. Anton Blažek,
Abel Davis,
John Fucci,
A. V. Gerlinger,
John C. Kraas,
James F. Stepić,
C. R. Wallack

AMERICAN STATE BANK
1826-27 Blue Island Ave., blizu 18-sto ulice,
CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitek \$500, 10.00
ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8½ zvez

POZOR!

Radi nestalnosti cen kronske vrednosti, nam je nemogoče odstavno ceno. Pošljali boste denar še nadalje po najnižjih tekoče vrednosti kron. Upražnjajte, ali nam pa pišite za cene.

Večje svote še po nižjih cenah.

Pošljamo denar v stari kraj in jamčimo da se pošteno izplača ali pa Vam v grebu in njenimi podružnicami.

Pošljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Angri in Francosko.

Govorimo vse slovanske jezike

PAZITE IN HRANITE

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš belli denar za črno zdravi." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste še mladi, da boste imeli nekaj za starca in onemogla leta.

Vsek človek mora paziti in braniti, ke le to je edina pot, ki vam vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date nastran, se lahko ceni kot itemljeni kamen poslopja za katerever vsaki stremi. Dobro je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrana pograča: kamen na kamen palata". Najtečje je početek ali brez početka ni nikdar ničesar. Zatorej pričneti vlagati v dan denar je danes, ampak pazite, da ga nizagnete v gotovo in varno banko. Z vlogo enega dolara dobite vašo bančno knjižico.

Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačamo po 3% obresti od njega.

Pošljamo denar in Italijo, Rusijo in Francosko. Prodajemo prve posojilne mortgage (marke) in dajemo v našem varne hranilne predale.

Sprejemamo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po vojni.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kapital, vloge in prebitek znaša nad \$6,000,000.

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebnice za držav. In delo prve vrste. Cene niske. Slovenske cenike polijame zaston.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — — — — — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

FRANK STONICH

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenira rojkom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verifico, prstane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prvo vrsto.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam zlate, prstane, privese, broške raznih jednot in zlate.

FRANK STONICH
7 W. Madison St., Savings Bank Bldg., Rm. 605, CHICAGO, Ill.

ST. CLAIR AV. JEWELRY

JOSEPH MARINČIĆ, lastnik.

5805 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Slovenska trgovina z urami, zlatino, brillanti, Columbia gramofonske plošče različnih jezikov, sprejemam v popravilo ure, zlatino gramofone vse kar se tiše te stroke, delo jamic. Kadar želite kupiti ure, zlatino ali gramofon uprakljujte mene za ceno, stane vas samo že po pošti, prihranite si stem dollarje. Ne pozabite geslo "svoj k svoj". Se priporočam. JOSEPH MARINČIĆ, zlator, 5805 St. Clair Ave.

Tel. Princeton 1944-W
New York Dry Cleaning Company

BRATA KUNSTEL, lastnika
6220 St. Clair Ave., Cleveland, O.

PODRUŽNICA:
15305 Hale Ave.

Barvamo, čistimo, likamo in popravljamo moške in ženske oblike

ZMERNE CENE

TOČNA POSTREŽBA.

Se priporočava v obliki obisk vsem rojkom, Slovenskim in britanskim.

Brata Kunstel.

Dajemo opeke S. N. Doma, Cleveland, Ohio.